

DIALEKTIKA ODBORNEJ A SPOLOČENSKO-POLITICKEJ PRAXE, JEJ OBSAH A METODIKA NA VSJ

ĽUDOVÍT VIŠŇOVSKÝ

V systéme prípravy budúcich učiteľ'ov popri ideovej, politickej, odbornej a pedagogicko-metodickej zložke má významné miesto príprava učiteľ'a na mimoškolskú činnosť — prácu s deťmi a s mládežou, kultúrno-osvetovú a verejno-politickú prácu, ako integrálna súčasť celkového dotvárania profilu socialistického učiteľ'a. Dôležitosť systematickej prípravy učiteľ'a na mimoškolskú činnosť potvrdili rokovania stranických orgánov, vyjadrená je v „Projekte ďalšieho rozvoja čl. výchovno-vzdelávacej sústavy”. Zaväzuje nás k nej aj tvorivá realizácia záverov XVI. zjazdu KSC v podmienkach vysokých škôl. Práca učiteľ'a socialistickej školy sa neobmedzuje len na činnosť v škole a iné výchovno-vzdelávacie zariadenia. Učiteľ' bol i je verejným pracovníkom, aktívnym propagátorom i realizátorom školskej politiky KSČ, ktorý sa zúčastňuje na politickej práci v škole i mimo nej. Aktívne sa má podieľať na výchovnej práci v detskej i mládežníckej organizácii. Potrebné predpoklady pre túto činnosť môže získať každý študent v spoločensko-politickej praxi.

Spoločensko-politická prax študentov predstavuje u vysokoškolského študenta a zvlášť poslucháča učiteľ'skej fakulty významný prostriedok prípravy na mnohostrannú, tvorivú výchovno-vzdelávaciu činnosť v škole i mimo nej, obohacuje a rozvíja osobnosť mladého človeka, v nej získavajú uplatnenie jeho vedomosti, schopnosti, spoločenská aktivita, formuje sa sociálna zrelosť.

Spoločensko-politická prax ako systém teoretických vedomostí a praktických činností študentov umožňuje študentovi nadobudnúť nevyhnutné vedomosti a návyky pre organizátorskú a spoločensko-politickú prácu v kolektíve. Dnes skoro každý vysokoškolsky vzdelaný odborník bude pracovať s ľuďmi, preto návyky z organizátorskej práce s ľuďmi sú súčasťou jeho profesionálnej prípravy, nemôžeme ich nechať náhode. To sa prihovára za cieľavedomú realizáciu SPPx nielen na vysokých školách učiteľ'ského smeru, ale aj na ostatných VŠ.

Už V. I. Lenin v období výstavby sovietskej školy vytýčil pred mládežou historický cieľ: „Aby každý deň, v hociktorej dedine, v hociktorem meste mládež riešila prakticky tú, alebo inú úlohu spoločenskej práce, hoci aj malú,

sfúseností zhodnotených hlbokým poznaním teórie, skúseností, do ktorých činnosťou vysokej školy učiteľskej prípravky marxizmus-leninizmus neustále vstupuje.

Doteraz systém realizácie princípu spojenia teórie s praxou prebiehal v podstate v dvoch rovinách. Postupný systém (teória — za ňou išla prax) a paralelný (teória a prax išli vedľa seba). Obidva boli často od seba viac alebo menej izolované. To sa prejavilo vo vedomostiach i v praktických činnostiach, v angažovanosti, v ochote sa angažovať. Za jedine správny možno považovať len taký systém, kde na základe spätnej väzby sa teória i prax vzájomne dopĺňajú a ovplyvňujú. Preto tejto otázke venujeme aj v spoločensko-politickej praxi mimoriadnu pozornosť.

V uplatňovaní princípu spojenia teórie s praxou na učiteľských fakultách sa dosiahli určité úspechy. Ich výsledky možno vidieť v uplatnení a realizácii systému pedagogickej praxe a jej jednotlivých foriem, v systéme odbornej praxe niektorých predmetov a v systéme spoločensko-politickej praxe.

Vychodiská pre stanovenie koncepcie spoločensko-politickej praxe

Pri stanovení koncepcie spoločensko-politickej praxe vychádzame:

1. Zo skúseností z prípravy učiteľov na mimoškolskú výchovnú činnosť najmä v oblasti PO SZM a SZM, telovýchovnej činnosti, kultúrno-osvetovej záujmovej činnosti na fakulte.
2. Z cieľov spoločensko-politickej praxe, z úzkej súvislosti praktickej činnosti študentov s ich štúdiom spoločenskovedných a odborných predmetov a naopak z organického spojenia nadobudnutých vedomostí, so získavaním pedagogických skúseností a návykov.
3. Zo skúseností z organizovania spoločensko-politickej praxe v Sovietskom zväze.
4. Zo skúseností, ktoré sme nadobudli z organizovania spoločensko-politickej praxe na učiteľských fakultách najmä v ČSR (PF Ostrava, Olomouc, Plzeň, Ústí nad Labem).
5. Z novokoncipovaného obsahu prípravy učiteľských kádrov a z Vyhlášky MŠ SSR 138/1980 Zb. o odbornej a spoločensko-politickej praxi študentov vysokých škôl.

Vytýčili sme si za cieľ — postupne zapojiť do spoločensko-politickej praxe všetkých študentov,

— zvýšiť úroveň ich politickej aktivity a angažovanosti na škole i mimo nej, v práci SZM, v záujmových útvaroch, v krúžkoch, v činnosti PO SZM, kultúrno-osvetovej práci, telovýchovnej činnosti a v ďalších spoločenských aktivitách,

— na základe teoreticko-metodickej prípravy a praktickej činnosti poskytnúť budúcim učiteľom potrebné vedomosti a praktické návyky z rôznych druhov činnosti, pre získanie potrebnej kvalifikácie — vedúceho PO, lektora propagandistu, vedúceho krúžku, cvičiteľa, trénera a pod.,

— na základe teoretickej prípravy a praktických skúseností prehľbit u poslucháčov vedecký svetonázor a ostatné stránky jeho komplexnej prípravy,

rozšíriť skúsenosti z jeho praktickej realizácie v spoločensko-politickej aktivite, kultúrno-výchovnej činnosti, organizátorskej činnosti po absolvovaní vysokej školy,

– na základe novokoncipovaného systému spoločenskej praxe, jeho realizácie významnejšie prispievat' k pedagogicko-profesionálnej orientácii študentov tak, aby SPPx bola neoddeliteľnou súčasťou systému komunistickej výchovy na vysokej škole.

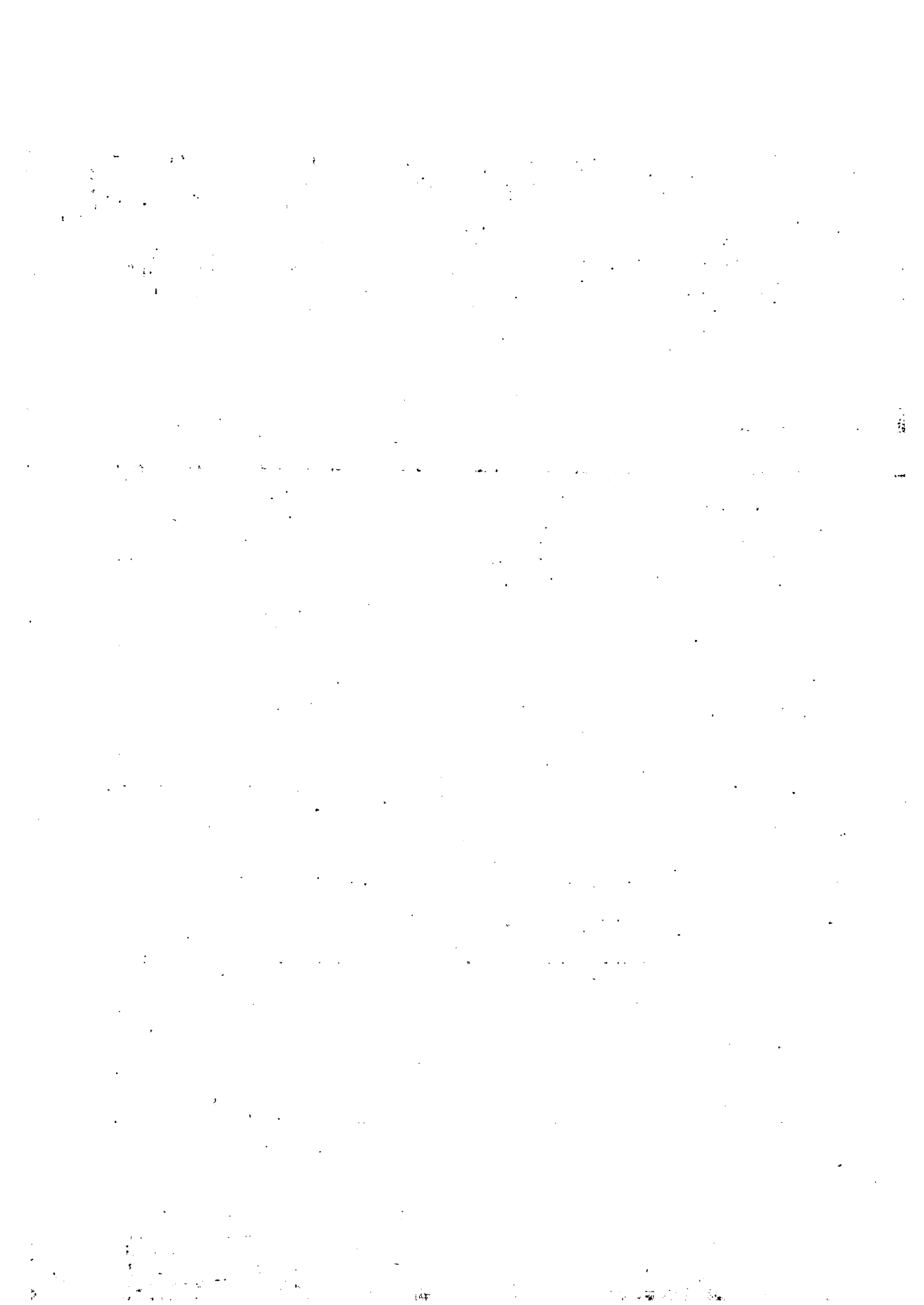
Obsah a formy spoločensko-politickej praxe

Pri koncipovaní foriem a obsahu spoločensko-politickej praxe vychádzame, po predchádzajúcom overení, zo skutočnosti,

- a) že optimálnou formou praxe sú výberové semináre, ktoré majú svoju teoreticko-metodickú a praktickú časť;
- b) že všetci poslucháči majú získať potrebné teoretickometodické vedomosti a skúsenosti z teórie a metodiky PO SZM a SZM. Tento náš záver jednoznačne potvrdili výsledky dosiahnuté počas 6 rokov realizácie experimentu teórie a metodiky PO SZM v systéme prípravy budúcich učiteľ'ov, Po zjednotení prípravy učiteľ'ov pre 5. – 12. ročník sme problematiku rozšírili aj na SZM;
- c) že jadro činnosti budúcich učiteľ'ov mimo školy bude v práci s det'mi a s mládežou;
- d) voľbou foriem a ich obsahom sme chceli postihnúť všetky okruhy mimoškolskej činnosti, dynamiku záujmov detí a mládeže a tak dať možnosť prejavit' individuálne záujmy študentov v jednotlivých formách praxe;
- e) úzko spájať jednotlivé formy praxe a ich obsah s poznatkami, ktoré poslucháči získavajú v disciplínach filozofickej, politickej, odbornej a pedagogicko-psychologickej zložky;
- f) spoločensko-politická prax je organizovaná tak, aby bola v jednotlivých ročníkoch zachovaná postupnosť.

Poslucháči I. ročníka získavajú potrebné teoreticko-metodické vedomosti z práce PO SZM (ZS) a z práce SZM (LS). V 2. – 4. ročníku pracujú v rôznych formách spoločensko-politickej praxe (metodika práce v PO SZM, metodika práce s mládežou, metodika lektorskej a propagandistickej činnosti, metodika názornej agitácie, metodika práce s knihou a tlačou, metodika kultúrno-osvetovej činnosti, metodika telovýchovnej a brannej činnosti, metodika prírodovednej činnosti, metodika technickej tvorivosti detí a mládeže, metodika vedúcich klubov medzinárodného priateľ'stva, metodika sprievodcov po stopách bojovej slávy, metodika fotografovania, práce ŠVOČ a pod. Budúci učitelia v uvedených formách získavajú teoreticko-metodické, ale najmä praktické skúsenosti. Tak vyrastajú oddieloví vedúci, funkcionári SZM a inštruktori, lektori ateistických krúžkov, organizátori kultúrno-osvetovej práce, vedúci speváckych a tanečných krúžkov, cvičitelia, tréneri, vedúci krúžkov mladých prírodovedcov, technických krúžkov a pod. Praktické zručnosti, spôsobilosti, skúsenosti z jednotlivých druhov aktivít prispievajú k prehĺbovaniu profesionálnej orientácie a dotvárajú profil socialistického učiteľ'a.

Z odpovedí vidieť pozitívny vplyv SPPx na prehľbovanie vzťahu k deťom, najvýraznejšie je to vo 4. ročníku, čo je logické. Tu sú skúsenosti z práce s deťmi ovplyvňované nielen činnosťou v PO SZM, v SZM, ale aj počas priebežnej a súvislej pedagogickej praxe.

Na druhom mieste SPPx prehľbuje vzťah k učiteľskému povolaniu potom vzťah k práci v PO a v SZM.

Percento nedostatočného vplyvu je minimálne, avšak ukazuje na rezervy. V úvode sme uviedli, že SPPx považujeme za významnú súčasť prípravy budúcich učiteľov na povolanie. Skúmali sme názory študentov na túto otázku – a dostali sme nasledujúce odpovede:

Považujete SPPx za súčasť prípravy na vlastné povolanie?

alternatívy	I. roč.		II. roč.		III. roč.		IV. roč.	
	n	%	n	%	n	%	n	%
a) rozhodne -áno-	177	66,8	158	72,1	79	58,5	44	49,4
b) čiastočne	74	27,9	56	25,6	55	40,7	13	14,6
c) nepovažujem	2	0,7	4	1,8	6	4,4	10	11,2
d) nemôžem posúdiť	6	2,3	2	0,9	3	2,2	4	4,4

Výsledky v nej len dokazujú, že komplexná príprava na učiteľské povolanie, profil absolventa je dotváraný nielen na vyučovacom procese na VŠ, ale aj mimo neho, kde sa vytvára rad kvalít, potrebných pre vykonávanie učiteľského povolania. Poslucháči si uvedomujú, že skúsenosti získané počas vysokoškolského štúdia, realizácie SPPx môžu využiť nasledovne:

- vo výchovno-vzdelávacom procese,
- v práci a činnosti PO SZM a SZM,
- vo verejno-politickej práci na škole,
- vo verejno-politickej, kultúrno-osvetovej a záujmovej činnosti mimo školy,
- počas priebežnej a súvislej praxe.

Konkrétne výsledky sú nasledovné:

Uveďte, kde môžete využiť skúsenosti zo SPPx:

- vo výchovno-vzdelávacom procese:

alternatívy	I. roč.		II. roč.		III. roč.		IV. roč.	
	n	%	n	%	n	%	n	%
a) áno	101	38,1	76	34,7	43	31,8	22	24,7
b) čiastočne	104	39,2	38	17,3	26	19,2	34	38,2
c) len málo	25	9,4	18	8,2	9	6,6	10	11,2
d) nie	6	2,2	4	1,8	6	4,4	7	7,8

b) v práci a činnosti PO SZM a SZM:

alternatívy	I. roč.		II. roč.		III. roč.		IV. roč.	
	n	%	n	%	n	%	n	%
a) áno	232	87,5	136	62,1	74	54,8	52	58,4
b) čiastočne	19	7,1	43	19,6	25	18,5	12	13,4
c) len málo	9	3,4	5	2,2	3	2,2	7	7,8
d) nie	5	1,8	1	0,4	1	0,7	7	7,8

c) vo verejno-politickej práci na škole:

alternatívy	I. roč.		II. roč.		III. roč.		IV. roč.	
	n	%	n	%	n	%	n	%
a) áno	138	52,0	81	36,9	67	49,6	33	37,0
b) čiastočne	62	23,4	68	31,0	18	13,3	28	31,4
c) málo	7	2,6	11	5,0	4	2,9	8	8,9
d) nie	1	0,3	10	4,5	3	2,2	1	12,3

d) vo verejno-politickej, kultúrno-osvetovej a záujmovej činnosti mimo školy:

alternatívy	I. roč.		II. roč.		III. roč.		IV. roč.	
	n	%	n	%	n	%	n	%
a) áno	121	45,6	89	40,6	12	8,9	31	34,8
b) čiastočne	84	31,7	59	26,9	43	31,8	22	24,1
c) málo	17	6,4	15	6,8	15	11,1	16	17,9
d) nie	5	1,8	8	2,6	6	4	6	6,7

e) počas priebežnej a súvislej pedagogickej praxe:

alternatívy	I. roč.		II. roč.		III. roč.		IV. roč.	
	n	%	n	%	n	%	n	%
a) áno	136	51,3	75	34,2	13	9,6	17	19,1
b) čiastočne	29	10,9	13	5,9	24	17,8	27	30,3
c) málo	3	1,1	2	0,9	6	4,4	16	17,9
d) nie	0	0	7	3,2	4	2,9	7	7,8
nezodpovedalo			49		18		16	17,9

Ak porovnáваме výsledky v jednotlivých tabuľkách najvýraznejší vplyv SPPx sa prejavuje na prácu v PO SZM a SZM, vo verejno-politickej a

kultúrno-osvetovej práci. To potvrdzuje správnosť našej orientácie SPPx na prácu s deťmi a s mládežou. Skúsenosti z tejto oblasti majú nielen poznávací charakter, ale sú aj východiskom pre vykonávanie podobných činností na budúcich pracoviskách. Svedčia o tom aj výsledky odpovedí na poslednú otázku:

Považujete praktické vykonávanie funkcie v SZM a ostatných spoločenských organizáciách za prax, ktorá Vám umožní aktívnu prácu v spoločenských organizáciách aj po ukončení štúdia?

alternatívy	I. roč.		II. roč.		III. roč.		IV. roč.	
	n	%	n	%	n	%	n	%
a) áno	214	89,7	157	71,6	76	56,2	49	55,0
b) čiastočne	17	6,4	47	21,4	42	31,1	33	37,0
c) len málo	5	1,8	4	1,8	8	5,9	2	2,2
d) nemôžem posúdiť	14	4,5	13	5,9	10	7,4	5	5,6

Najvyššie hodnoty sú v 1. a 2. ročníku, čo považujeme za pozitívny výsledok starostlivosti o túto formu praxe, i neustále zvyšujúci sa podiel SZM na aktivizáciu svojich členov.

Riadenie SPPx studentov

Riadením, kontrolou a koordináciou spoločensko-politickej praxe je dekanom poverené pracovisko (katedra pedagogiky a psychológie, oddelenie pedagogiky a spoločensko-politickej praxe). Ako pomocný orgán zriaďuje dekan fakultnú radu spoločensko-politickej praxe, v ktorej sú zástupcovia vedenia, stránickej organizácie, spoločenských organizácií a VUR. Rada sa podieľa na vypracovaní koncepcie praxe, zodpovedá za jej obsahové, organizačné a metodické riadenie, koordináciu činnosti všetkých orgánov a organizácií podieľajúcich sa na praxi, schvaľuje programy praxe, hodnotí jej priebeh a schvaľuje dohody medzi fakultou a spoločenskými inštitúciami a organizáciami kde sa prax realizuje.

Na bezprostrednom riadení sa podieľa poverené oddelenia za úzkej spolupráce s ÚML, katedrami, spoločenskými organizáciami, najmä PO SZM. Pre operatívne riadenie na každej katedre je určený pracovník zodpovedný za vedenie praxe a realizáciu SPPc. Títo pracovníci tvoria aktív, ktorý spolupracuje pri koordinácii SPPx a zabezpečovaní jej realizácie.

SPPx sa realizuje za aktívnej účasti ÚML, jednotlivých katedier, VUS, spoločenských organizácií – najmä PO SZM za účinnej spolupráce so spoločenskými organizáciami a kultúrnymi inštitúciami v meste ako KDPaM, ODPaM, Socialistická akadémia, Pamätník SNP a pod.

V organizačnej štruktúre inštitucionálneho riadenia má každý článok špecifické poslanie.

Po štátnej linke sú to – dekan, prodekan, vedecká rada, fakultná rada SPPx, kolégium dekana, politicko-výchovná komisia, vedúci katedier,

oddelenie SPPx, učítelia zodpovední za SPPx na katedrách, VUR a VUS, vedúci študijných skupín – zväzáci.

Dôležitým článkom v riadení spoločensko-politickej praxe je FV SZM a komisie pri FV SZM.

Významnú úlohu v riadení SPPx majú pravidelné stretnutia vedúcich jednotlivých foriem praxe VUS a ročníkov. V aktivizácii jednotlivých študentov je ich úloha nezastupiteľná.

Realizácia spoločensko-politickej praxe v jednotlivých formách odbornej-pedagogickej praxe

SPPx sa okrem špecifických činností v jednotlivých formách realizuje aj v priebehu jednotlivých foriem pedagogickej praxe. Študenti postupne získavajú teoretické a praktické poznatky tak zo školskej, ako aj mimoškolskej aktivity učiteľov.

V úvodnej praxi sa študenti zoznamujú s rôznymi školskými i mimoškolskými zariadeniami. Získavajú poznatky o štruktúre školskej správy, o úlohách a cieľoch jednotlivých zariadení i prehľad o spoločensko-politickej poslaní škôl a zariadení. Zároveň sú motivovaní pre budúcu činnosť v jednotlivých formách SPPx.

V letnej pedagogickej praxi v PT ROH, ktorá nadväzuje na teoretickú prípravu v 1. ročníku a je vyvrcholením prípravy študentov na spoluprácu v PO SZM. Študenti v konkrétnych podmienkach sa zoznamujú a sami realizujú úlohy rekreačnozáujmovej, športovo-brannej činnosti.

Vychovávateľská prax v 5. a 6. semestri. Študenti sa priamo zúčastňujú na riešení výchovných úloh na pracoviskách, riadia záujmovú činnosť žiakov – študentov, formou lektorskej a propagandistickej činnosti sa podieľajú na formovaní svetonázoru a pod. Aktívne sa zapájajú do spoločensko-politickej života v mimoškolskom výchovnom zariadení.

Priebežná prax. Pčas praxe okrem plnenia úloh predmetovej odbornej praxe študenti sa zoznamujú s úlohami výchovných pracovníkov v čase mimo vyučovania a sami sa na nich aktívne podieľajú – pomáhajú pri nácviku programov, v názornej agitácii, pri rôznych súťažiach a pod.

Súvislá pedagogická prax je vyvrcholením prípravy učiteľov na mnohostannú činnosť učiteľa v škole i mimo nej. Poslucháči samostatne vykonávajú činnosti, ktoré budú vo svojej praxi uplatňovať.

Hodnotenie a evidencia spoločensko-politickej praxe

Semináre a jednotlivé formy spoločensko-politickej praxe sú hodnotené zápočtom, ktoré uskutočňujú vedúci jednotlivých foriem praxe. Verejné hodnotenie sa uskutočňuje na zasadaní študijných skupín za prítomnosti VUS. Je súčasťou hodnotenia každého študenta, jeho politickej aktivity a angažovanosti, ktoré spracováva VUS. Na hodnotení sa aktívne zúčastňuje SZM. Výsledky hodnotenia sa zaznamenávajú do „Záznamu o spoločensko-politickej aktivite študentov“. Najaktívnejší študenti obdržia diplom dekana

fakulty pri ukončení štúdia na návrh FV SZM, vedúcich seminárov a oddelenia spoločensko-politickej praxe. Hodnotí sa — angažovaná práca v SZM na fakulte, politicá práca mimo fakulty, mimoriadne úspechy v štúdiu, v ŠVOČ, v kultúrno-politickej, telovýchovnej alebo inej záujmovej činnosti. Spoločensko-politická aktivita sa hodnotí aj počas jednotlivých foriem pedagogickej praxe.

Absolventi jednotlivých foriem SPPx za aktívnu účasť v určitej forme obdržia osvedčenie, kvalifikačný stupeň a pod., ktorý je udelený spolu s diplomom

Záver z doterajšej realizácie spoločensko-politickej praxe

Doterajšie skúsenosti z realizácie SPPx potvrdili dôležitosť presného systému SPPx. Vypracovaný systém nemôže byť však statickým, ale otvoreným, v dynamike zahrňovať všetky činnosti, ktoré učiteľ cieľavedome v škole i mimo nej vykonáva. Uvedomujeme si, že vychovávame mladého človeka pre učenie, prácu i voľný čas. To sú tri oblasti, pre ktoré musí každá škola pripraviť svojich absolventov. Poslucháči počas štúdia nemôžu byť len pasívnym objektom nášho výchovného pôsobenia, musia sa stať jeho aktívnym subjektom. Ak sa nám to nepodarí realizovať, nedostatočne pripravujeme absolventov na ich fakultu, Poslucháčov musíme učiť a na to dáva dosť príležitostí výučba jednotlivých predmetov i SPPx, vidieť skolitý svet v celej jeho zložitosti, vo všetkých súvislostiach. Učiteľ socialistickej školy musí chápať systém komunistickej výchovy ako komplexný systém, ktorý pretvára osobnosť mladého človeka, ale v ňom pretvára aj sám seba. Takéto chápanie vyžaduje náročnosť úloh, ktoré pred nás vytýčil XVI. zjazd KSČ. Dnes skúsenosti, návyky organizátorskej, spoločensko-politickej a výchovnej práce vystupujú nie iba ako želané kvality socialistickeho učiteľa, ale ako neoddeliteľná súčasť jeho profesionálnej prípravy. Preto jej venujú veľkú pozornosť stranícke, školské i zväzové orgány.

Hodnotenie doterajších skúseností potvrdzuje, že poslucháči v priamej práci s deťmi a s mládežou získavajú cenné životné skúsenosti, poznatky i návyky pre svoje budúce pedagogické i spoločensko-politické poslanie. SPPx prispieva k prehĺbaniu profesionálnej orientácie a je neoddeliteľnou súčasťou komplexnej prípravy budúcich učiteľov. Musí mať pevné miesto v pláne prípravy učiteľov. SPPx zvyšuje aktivitu a angažovanosť študentov v štúdiu, v práci SZM, PO SZM a v celej záujmovej činnosti. Jednotlivé aktivity prispievajú k celkovému dotváraniu profilu absolventa. Všetko to sa uskutočňuje za úzkeho kontaktu so životom, prácou na školách, výchovných zariadeniach. To umožňuje dôsledne realizovať jeden zo základných princípov socialistickej pedagogiky — princíp spojenia školy so životom.

SPPx ako integrovaná, neoddeliteľná súčasť prípravy študujúcich, dotvárajúca socialistickej profil vysokoškolákov, je významným nástrojom intenzifikácie a zvyšovania efektívnosti výchovy a vzdelávania študentov.

Osvedčil sa systém výberových seminárov so svojou teoretickou a praktickou časťou. Viaceré formy SPPx sa môžu s úspechom použiť aj na iných VŠ (metodika práce v PO SZM, v SZM, lektorská a propagandistická činnosť,

prírodovedná, technická i telovýchovná činnosť). Sú však aj špecifické činnosti, ktoré vychádzajú zo špecifických podmienok učiteľských fakúlt.

Osvedčilo sa vedenie jednotlivých foriem tými istými učiteľmi, ktorým sa činnosť započítava do úväzkov. Len tak možno neustále zvyšovať úroveň a formatívnosť praxe.

Základom úspešnej realizácie aj v budúcnosti je riadenie praxe z jedného centra a zvyšovanie podielu na SPPx odborných katedier. Popri nesporných pozitívach realizácia SPPx prináša so sebou aj problémy, ktoré treba riešiť. Počet študentov zapojených do praxe neustále stúpa, ide teda o pracoviská, kde majú vykonávať prax – závody, rôzne kultúrno-osvetové a vzdelávacie inštitúcie, národné výbory, spoločenské organizácie, kde je potrebné vytvárať pre prax podmienky pre novú kvalitu. Zákonné podklady k tomu vytvárajú Pokyny MŠ SSR a Vyhláška o odbornej a spoločensko-politickej praxi študentov vysokých škôl.

Nadalej treba zvyšovať zapojenosť učiteľov ÚML do SPPx, i aktivitu študentov pri štúdiu disciplín ML. Človek pri tomto štúdiu spoznáva marxizmus-leninizmus, ale keď sa zapojí do politického života, do spoločenskej činnosti, keď bude vedome uplatňovať túto metódu, to už je iná vec. V praktickom riešení otázok života sa prejavuje marxizmus-leninizmus, život je najlepšia škola marxizmu.

Ukazuje sa potreba zvyšovať podiel SZM, ZO SZM i jednotlivých funkcionárov na riadení i realizácii SPPx. Osobitne ďalej zvyšovať zainteresovanosť študijných skupín na SPPx tak, aby sa stali aktívnymi subjektami komunistickej výchovy.

SPPx sa v novom systémovom poňatí uskutočňuje od školského roku 1976/77, od schváleného dokumentu O ďalšom rozvoji čl. výchovno-vzdelávacej sústavy. Skutočnú efektívnosť SPPx môže overiť až život, pracovné výsledky, politická angažovanosť, absolventov. Jej úroveň je však potrebné priebežne sledovať, vyhodnocovať, zvyšovať jej efektívnosť. K tomu slúži aj riešenie jednej z čiastkových úloh Rezortného plánu výskumu RŠ V-02/4 „Odborná a spoločensko-politická prax, jej obsah, metodika a organizácia na vysokých školách” v 7. päťročnici.

L I T E R A T Ú R A :

1. Kovalov, S. M. a kol.: Vospitatel'haja rabota v vuze. Moskva, „Molodaja gvardija” 1976
2. Odkaz V. I. Lenina mládeži, Bratislava, Smena 1974.
3. Havlín, J.: „V čele s KSC za rozvoj socialistickej výchovy a vzdelávania”, referát z celoštátnej konferencie učiteľov
4. Pokyny MŠ SSR
5. Višnovský, L.: „Postavenie spoločensko-politickej praxe v systéme vysokoškolského štúdia”, referát prednesený pri príležitosti 25. výročia založenia fakulty.
6. Višnovský, L.: Obhájený experiment, rukopis na katedre spoločensko-politickej a pedagogickej praxe.
7. Višnovský, L.: Koncepcia SPPx v školskom roku 1980/81, 1981/82 na PF v Banskej Bystrici
8. Kolektív autorov: Skúsenosti ze spoločensko-politickej praxe v komunistické výchově studentu PF v Ústi nad Labem, 1975